

Čís. 5426.

Osobám uvedeným v § 15 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n. přísluší vlastní právo žalobní; naproti tomu osoby vypočtené v § 16, odst. 1—3 cit. zákona nemají vlastního práva žalobního, nýbrž vykonávají je toliko v zastoupení osoby, které žalobní právo přísluší.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1935, Zm I 928/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání zmatečnou stížnost soukromých žalobců J. H., V. S. a J. Z. do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 24. května 1935, jímž byli obžalováni V. R. a E. K. podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštění obžaloby pro přečin urážky, pomluvy a utrhaní na cti podle §§ 1, 2, 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., případně pro přestupek podle § 4 tisk. novely ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti, opírající se o důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9 a) tr. ř., nelze přiznati oprávněnost. Nejsou napadena tato rozsudková zjištění: Trestní návrh ze dne 21. listopadu 1934 je podán soukromými žalobci J. H., předsedou, V. S., členem představenstva a J. Z., členem představenstva, podle záhlaví za P-skou vzájemnou pojišťovnu v P. Plná moc k tomuto návrhu připojená z 20. listopadu 1934 je opatřena razítkem »P-ská vzájemná pojišťovna« a podpisy soukromých žalobců. V trestním návrhu a v obžalovacím spise, v jehož záhlaví jsou soukromí žalobci opět uvedeni »za P-skou vzájemnou pojišťovnu«, se uvádí, že P-ská vzájemná pojišťovna a tím i její representanti, t. j. soukromí žalobci, jsou obviňováni křivě z nečestných a nemravných skutků a opovrhlivých vlastností.

Obhajoba namítala nedostatek aktivní legitimace, neboť soukromí žalobci nežalují svým jménem, nýbrž za P-skou vzájemnou pojišťovnu, která nepožívá ochrany cti, jsouc společností práva obchodního.

Soud z kontextu trestního návrhu, obžalovacího spisu a podání zástupce soukromých žalobců, z dodatečně předložené plné moci (podepsané soukromými žalobci bez razítka »P-ská vzájemná pojišťovna«) a z prohlášení zástupce soukromých žalobců při hlavním přelíčení (totiž, že soukromí žalobci žalují »svým vlastním jménem, vykonávajíc tak toto žalobní právo za P-skou vzájemnou pojišťovnu«) dospěl k závěru, že soukromí žalobci žalují jednak za P-skou vzájemnou pojišťovnu, jednak svým vlastním jménem.

Soud nepřiznal soukromým žalobcům žalobní právo, pokud je vykonávají za P-skou vzájemnou pojišťovnu, dospěv ze zjištění, učiněných ze stanov P-ské vzájemné pojišťovny v rozsudku uvedených, k závěru, že P-ská vzájemná pojišťovna je ústav, jehož činnost převážně směřuje k cílům výdělečným, a že tudíž, třeba je zřízena jako spolek podle zákona z 15. listopadu 1867, č. 134 ř. z., a v obchodním rejstříku zapsána není, je podnikem převážně výdělečným, že vzájemnost ustupuje u ní

do pozadí a že ratio legis § 5, odst. 1, č. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. není, aby podniky takového druhu byly chráněny.

Stěžovatelé vytýkají, že soud, pokud jde o jejich aktivní legitimaci, vycházel z mylného předpokladu, má-li za to, že soukromí žalobci žalují jednak za P-skou vzájemnou pojišťovnu, jednak svým vlastním jménem. Při tom poukazují na to, že jejich právní zástupce uvedl k dotazu soudu při hlavním přelíčení, že soukromí žalobci žalují »svým vlastním jménem, vykonávající tak toto právo (žalobní) za P-skou vzájemnou pojišťovnu«. Dovození pak dále, že tudíž nežaluje P-ská vzájemná pojišťovna, která jako spolek nemůže žalovati svým jménem, avšak, poněvadž jde o korporaci zákonem uznanou, proto žalobní právo za tuto korporaci v souhlasu s ustanovením § 16, odst. 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. vykonávají soukromí žalobcové jako osoby oprávněné zastupovati tuto korporaci ve sporech před soudem civilním.

Ochrany cti podle zákona č. 108/1933 Sb. z. a n. požívají nejen osoby fyzické, nýbrž mimo jiné i korporace zákonně uznané (§ 5, odst. 1, č. 3 cit. zák.). K soukromé žalobě je oprávněn ten, komu bylo trestným činem ublíženo (§ 15, odst. 1). V § 15, odst. 2 a 3 je pak stanoveno, komu přísluší právo k žalobě, směřuje-li trestný čin proti zemřelému nebo nezvěstnému. V § 16, odst. 1 až 3 se pak stanoví, kdo vykonává žalobní právo jednak za osoby mladší 18 let a za osoby zbavené svéprávnosti (s výjimkou marnotratníků), jednak za korporace, jednak za politické organizace, pokud nejsou osobami právními, jednak za periodický tiskopis. Osobám uvedeným v § 15 přísluší tedy vlastní právo žalobní, kdežto osoby vypočtené v § 16, odst. 1—3, z trestného činu nemají vlastního práva žalobního, nýbrž vykonávají toto žalobní právo toliko v z a s t o u p e n í osoby, které žalobní právo přísluší.

Tento rozdíl si patrně neuvědomují stěžovatelé, když tvrdí, že žalují vlastním jménem, vykonávající tak toto právo za P-skou vzájemnou pojišťovnu. Vždyť soukromým žalobcům, jak právě dovozeno, nepřísluší samostatné vlastní žalobní právo, pokud závažnými místy článku měla býti dotčena na cti P-ská vzájemná pojišťovna jako korporace zákonně uznaná, nýbrž mohli by žalobní právo, pokud by příslušelo P-ské vzájemné pojišťovně, vykonávati toliko v jejím zastoupení.

Pro vyřešení otázky aktivní legitimace v souzeném případě je směrodatným prohlášení soukromých žalobců, byť i vycházelo z nesprávného pojetí zákona. Soukromí žalobci i ve zmateční stížnosti výslovně prohlašují, že žalují svým vlastním jménem, že žalobní právo nevykonávají v z a s t o u p e n í a v p l n é m o c i P-ské pojišťovny, zdůrazňujíce přitom, že původní plná moci ze dne 20. listopadu 1934 byla nedopatřením přiložena a že byla dodatečně předložena správná plná moc pro trestní řízení určená.

Nežalují-li tedy soukromí žalobcové podle svého výslovného prohlášení v zastoupení a v plné moci P-ské vzájemné pojišťovny, nýbrž jménem vlastním, netřeba řešiti otázku, zda P-ská vzájemná pojišťovna požívá ochrany cti (§ 5, odst. 1, č. 3 cit. zák.). V důsledku toho netřeba se též zabývatí vývody zmateční stížnosti, pokud se jimi stěžovatelé snaží

dovoditi, že nesprávný je právní názor soudu, že P-ská vzájemná pojišťovna, jsouc podnikem převážně výdělečným, nepožívá ochrany cti ve smyslu § 5, odst. 1, č. 3 cit. zák.

Čís. 5427.

Účel tiskové opravy podle zákona čis. 126/1933 Sb. z. a n. (doplněného zákonem čis. 140/1934 Sb. z. a n.).

Pojem »skutečnosti« po rozumu § 11, odst. 1, věty 2 cit. zák.

Kdo žádá za tiskovou opravu, je oprávněn proti celkovému obsahu zprávy uvést opravující souvislé vyličení skutkového stavu tak, jak se udál podle jeho tvrzení; úsudky, mínění a názory nemohou však býti ani předmětem ani obsahem tiskové opravy.

Uveřejnění tiskové opravy není případem plnění právní povinnosti, jakou má na mysli ustanovení § 6, odst. 1 zák. čis. 108/1933 Sb. z. a n. Odpovědný redaktor může právem odepřít uveřejnění tiskové opravy zakládající skutkovou podstatu trestného činu.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1935, Zm I 1094/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti pro zachování zákona a vyslovil, že usnesením okresního soudu v Chebu ze dne 13. dubna 1935 jakož i potvrzujícím je usnesením krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 19. dubna 1935 a důsledkem toho i usnesením okresního soudu v Chebu ze dne 23. dubna 1935 a usnesením krajského soudu jako soudu odvolacího v Chebu ze dne 17. května 1935 o stanovení výše útrat porušen byl zákon; usnesení ta nejvyšší soud v celém rozsahu zrušil a uznal ihned právem, že se žádost L. M., aby bylo uloženo odpovědnému redaktoru K. Sch. uveřejnění opravy, náhrada nákladů a pořádková pokuta, podle § 14, odst. 4 zák. č. 126/1933 Sb. z. a n. zamítá.

Důvody:

V čis. 64 periodického časopisu »V.«, vycházejícího v K., ze dne 16. března 1935 byl uveřejněn článek s nadpisem: »So wird gegen Sozialisten gekämpft. Der »Pfeil« des L. M.« L. M., jehož se obsah článku dotýkal, zaslal odpovědnému redaktoru časopisu »V.« K. Sch. svým právním zástupcem dopisem ze dne 22. března 1935 tiskovou opravu podle § 11 zákona čis. 126/1933 Sb. z. a n., žádaje za její uveřejnění. Ježto oprava nebyla ve lhůtě § 12 cit. zák. uveřejněna, učinil L. M. dne 8. dubna 1935 u okresního soudu v Chebu návrh podle § 14 cit. zák., aby soud uložil K. Sch. uveřejnění opravy, náhradu nákladů návrhu a pořádkovou pokutu, protože uveřejnění opravy bylo odepřeno zřejmě svévolně. V zavedeném řízení u okresního soudu v Chebu namítal odpovědný redaktor K. Sch., že odepřel uveřejnění opravy, a to jednak proto, že oprava neopravovala jen skutečnosti, nýbrž i úsudky (Werturteile) v článku obsažené, a to opět svými úsudky, nikoli skutečnostmi, že oprava